

Recenzents:	Jānis Krēvics
Elektroniskais plašsaziņas līdzeklis:	“Latvijas Radio 5”
Projekta nosaukums:	Tiešsaistes debates/ spēle “Pasaki man acīs”
Recenzēto satura vienību skaits:	1
Recenzēto satura vienību pārraidīšanas datumi:	19.09. un 26.09.2022

1. UNIVERSĀLIE KRITĒRIJI

- 1.1. **Satura/projekta atbilstība definētajiem sabiedriskā pasūtījuma uzdevumiem.**
- 1.2. **Atbilstība konkrētās pārraides, satura risinājuma definētajam mērķim un uzdevumam.**

Recenzenta vērtējums: daļēji atbilst.

Projekta mērķis ir nodrošināt Latvijas Radio Sabiedriskā pasūtījuma noteiktos uzdevumus un Latvijas sabiedrībai īpaši svarīgu notikumu atspoguļošanu LR programmās, ievērojot 2022. gada noteiktos satura virzienus un piešķirto finansējumu, - paplašināti atspoguļot 2022.gada 1.oktobrī notiekošās 14.Saeimas vēlēšanas;

Nodrošināt daudzveidīgu ziņu tematiku un analītisku informāciju par Latvijas politiskajiem, sabiedriskajiem, ekonomiskajiem, kultūras un citu jomu procesiem, kas saistīti ar Latvijas politisko partiju darbību, programmām, lēmumiem un vēlēšanu norisi, lai veicinātu sabiedrības izpratni un līdzdalību vēlēšanās. Pārtraide atbilst mērķim un uzdevumam.

Pieteikumā minēts, ka Latvijas Radio 5 – pieci.lv veidotais saturs tiešsaistes debates/ spēle “Pasaki man acīs” paredzēts jauniešu auditorijai. Latvijas Radio 1. studijā tiek rīkotas debates ar politisko partiju pārstāvjiem, kas rīkotāju prāt paredzētas tieši jauniešu auditorijai. Projekta pieteikumā solīts, ka būs īsi, asi kodolīgi jautājumi, uz kuriem jāatbild ierobežotā laikā. Izplatīšana: Tiešsaiste LR5 Youtube platformā un fragmentāri gan citos sociālajos tīklos gan ēterā.

Saturiski un arī raidījuma vadītāju profesionālā sagatavotības līmenis ir diezgan zems. Pašās raidījuma beigās viņi abi atklāti pasaka, ka no “politikas neko nesaprot”. Tad rodas jautājums, kāds īsti ir bijis šīs pārraides mērķis un uzdevums, jo definētajam mērķim (“jauniešu auditorijai atbilstošā formātā apspriest jauniem cilvēkiem svarīgus jautājumus, meklēt tiem risinājumus, kā arī piesaistīt jauniešu uzmanību vēlēšanām”) sasniegtais rezultāts īsti neatbilst, jo pārraides veidotāji ir vairāk domājuši par pārraides formu, nevis saturu.

1.3. Vai projektam ir ilgtspējīgs efekts, tostarp žurnālistikas un mediju profesionālās kvalitātes uzlabošanā.

Recenzenta vērtējums (daļēji atbilst):

Projektam varētu būt ilgtspējīgs efekts, ja notiktu raidījuma vadītāju žurnālistikas un citu profesionālo prasmju uzlabošana. Būtiski jāpārdomā arī izvēlēta formāta saturiskais piepildījums, jo šobrīd vienīgajā LR5 izveidotajā pārraidē ar to ir visbūtiskākās problēmas.

1.4. Satura pieejamības nodrošināšana daudzveidīgās satura izplatīšanas platformās un potenciālā sasniedzamā auditorija (atbilstoši definētajam, pieejamajiem datiem utt.).

Recenzenta vērtējums (atbilst):

Solīts, lai nodrošinātu plašāku un padziļinātu analītisko informāciju, līdztekus ikdienas plānotajam un LR Sabiedriskajā pasūtījumā iekļautajam satura apjomam, plānots īstenot jaunus raidījumus, informatīvi analītiskus ciklus un rubrikas, kā arī paplašināt jau klausītāju iecienītākos ziņu un informatīvi analītiskos raidījumus ar papildinātu saturu, multimediju materiāliem un to pieejamību digitālajos kanālos. Lai aptvertu dažādas auditorijas un satura formātus, raidījumi plānoti visos Latvijas Radio kanālos, un to veidošanā ir iesaistītas praktiski visas struktūrvienības. Projekta laikā veidotais saturs aktīvi virzīt sociālajos tīklos un publicēts Latvijas Radio mājaslapās internetā, veidojot audiovizuālos materiālus, vizuāļus.

Šis audio un video materiāls pieejams Latvijas Radio mājaslapās internetā un Youtube platformā. Nav atrodams, piemēram, straumēšanas rīkā Spotify, kur ir radio 5 konts.

1.5. Satura atbilstība žurnālistikas ētikas un profesionālajiem standartiem, viedokļu daudzveidības nodrošināšana (atbilstoši žanra specifikai).

Recenzenta vērtējums (atbilst):

Ir grūti spriest par žurnālistikas ētikas un profesionālajiem standartiem, ja raidījuma veidotāju galvenais uzdevums ir sekot līdz atbildēs iztērētajam laikam. Politiku diskusijā ir nodrošināta vienlīdzība iztaujājajiem topošajiem politiķiem.

2. SPECIĀLIE KRITĒRIJI FORMĀTA NOVĒRTĒŠANAI

2.1. Formas kritēriji (atbilstība formātam, scenārija dramaturģijas kvalitāte, vēstījuma dinamika, režijas kvalitāte, mūzikas izmantošanas prasmes, subtitru kvalitāte).

2.2. Satura kritēriji (satura veidošanā iesaistītā personāla darba kvalitāte, satura vērtība un oriģinalitāte, satura neitralitāte un sabalansētība virsrakstos, lidos, vizuālajos risinājumos, valodas lietojums, informācijas avotu atlase un izmantojums, vēstījuma uztveramības kvalitāte, konteksta saprotamība).

Satura veidošanā iesaistīto žurnālistu darba kvalitāte, satura vērtība un oriģinalitāte ir diskutējama un apspriežama.

Tiešsaistes debates/ spēles "Pasaki man acīs" projekta pieteikumā solīts, ka tajā "būs īsi, asi kodolīgi jautājumi, uz kuriem jāatbild ierobežotā laikā." Formāli šādā veidā diskusija un spēle arī notika.

Saturiski un arī raidījuma vadītāju profesionālā sagatavotības līmenis ir diezgan zems. Pašās raidījuma beigās viņi abi atklāti pasaka, ka no politikas neko nesaprot.

Raidījumā tiek uzdoti vairāki jautājumi, uz kuriem atbilžu sniegšanai paredzēts limitēts laiks. Abi raidījuma vadītāji šajā sadaļā saturiski nepienes absolūti neko. Galvenais viņu uzsvars ir uz to, vai runātāji iekļaujas sev dotajās 30 vai 45 sekundēs. Pēc dažiem jautājumu blokiem seko īsi kopsavilkumi par kandidātu teikto atbildēs, kas ir bezjēdzīgi, jo saturiski nekur neved un tālāk netiek attīstīta analīze par nupat dzirdēto. Vairāki kandidāti atbildēs putrojas vai ir faktoloģiski neprecīzi, uz ko raidījumu vadītāji nekādā veidā nereflektē. Ņemot vērā, ka raidījumu auditorija ir jaunieši, kuri pirmo reizi piedalīsies vēlēšanās un par daudziem jautājumiem iespējams dzird pirmo reizi pateicoties šai diskusijai, plakātiski uzdoti jautājumi, bez plašākas temata izskaidrošanas ir samērā bezjēdzīgi iztērēts ētera laiks.

Pamatprincips – spēt diskusijas/spēles vai intervijas laikā uzdot vienkāršu un saprotamu jautājumu (kas jauniešu auditorijai būtu īpaši būtiski) nozīmē, ka raidījuma vadītājs pats pārzin konkrēto tematu un saprot tās pamatbūtību.

Topošo jauno politiķu sniegtās atbildes vērtē uz vietas esoša jauniešu žūrija. Ar virtuālo aptaujas anketas aplikāciju notiek balsojums, kas rada diskusijas bezjēdzīguma priekšstatu. Jo tas notiek pēc šablonisku un uz "štampu" robežas balansējošu jautājumu uzdošanas. Piemēram, vai esat par praidu vai militāro dienestu. Ņemot vērā, ka balso studijā esošā publika un no raidījumu vadītājiem tā arī netop skaidrs, kas ir šī publika, cik daudz šo balsotāju ir (pārraidi var ne tikai redzēt youtube, bet arī klausīties radio), balsojums ir primitīvs mēģinājums nodrošināt kaut kādu interaktivitāti un auditorijas iesaisti. Ierasti priekšvēlēšanu diskusijās partiju kandidāti nodrošinās auditorijā ar saviem atbalstītājiem. Vai atnākušie ir "savējie" vai tikai un vienīgi kādi nejauši izvēlēti studenti, viedokļu līderi jauniešu vai kādās citās sabiedrības grupās - nav skaidrs.

Raidījumā tiek izmantots paņēmiens, ka kandidāti, laikā, kad uz jautājumiem atbild konkurenti, uz austiņām klausās mūziku, lai nedzirdētu konkurentu atbildes. Kas ir samērā lieks elements. Tas vairāk rada priekšstatu, ka raidījumu vadītāji kandidātus uzskata par pietiekami netalantīgiem, kuri nespēj paši noformulēt viedokli un atbildes "špikos" no konkurentiem. Iespējams tas ir domāts kā kāds interesants diskusijas elements.

Spēles beigu iznākums tiek noskaidrots ar balsojumu diskusijas noslēgumā – atlikušajiem neizbalsotajiem kandidātiem ir jāuzliek austiņas un jāatmin, kā sauc tur dzirdamo mūziķi. Rezultātā pēc publikas interaktīvajiem balsojumiem telefonos un šī muzikālā konkursa spēlē uzvar ZZS pārstāvis.

Diskusijas formāts ar interaktīviem rīkiem ir interesanta pieeja, bet pietrūka

kvalitatīvs saturs, profesionāla raidījumu vadītāju spēja vadīt diskusiju, ne tikai uzskaitīt runātāju "pārvilkās" vai "nepārvilkās" sekundes, sniedzot savas atbildes. Ja raidījuma mērķis ir bijis radīt priekšstatu jauniešiem par politikas procesu un partiju sastāvā strādājošo gadus jauno topošo politiķu viedokļiem, kas skartu jauniešu aktuālos jautājumus, mērķis netika sasniegts.

2.3. Satura sagatavošanā iesaistītā personāla (žurnālisti, operatori, programmu vadītāji, moderatori, ilustrāciju autori utt.), kā arī sociālo mediju platformu redaktoru un autoru kompetence un profesionalitāte, atbilstība profesionālajiem standartiem.

Tehniski raidījums sagatavots profesionāli. To vadītājiem "ir kur augt".

REKOMENDĀCIJAS

3.1. Vai sabiedriskā pasūtījuma ietvaros būtu jāturpina šāda satura nodrošināšana arī nākotnē?

Ņemot vērā zemo vēlēšanu aktivitāti, jauniešu iesaiste politikas procesos ir ļoti būtisks faktors. Tāpēc šāda satura radīšanai ir jāpievērš īpaša uzmanība. Paviršs un neprofesionāls darbs var radīt priekšstatu arī par vēlēšanu bezjēdzīgumu, jo šajā gadījumā stundu garā raidījumā nav iespējams saprast kāds ir raidījuma veidotāju un vadītāju mērķis, sasniedzamais rezultāts un kāds ir bijis mērķis aicināt uz studiju partiju pārstāvjus, lai viņus pēc telefonu balsojuma un dziesmas nosaukuma (ne)uzminēšanas izbalsotu.

Uzskatu, ka šāds formāts varētu tikt izmantots arī nākotnē, bet tā saturiskais piepildījums būtu jākāpina. Esmu pārliecināts, ka Latvijas radio un arī Latvijas radio 5 strādā cilvēki, kuri spēj analītiski spriest par sabiedrībai būtiskām lietām, ne tikai pieteikt dziesmas un uzmanīt hronometru.

3.2. Vai projekta realizēšanai būtu nepieciešami kādi profesionālie redakcionālās prakses un satura uzlabojumi? Ja jā, kādi?

3.3. Papildu secinājumi un rekomendācijas.

Skatīt iepriekš.